

ФІСКАЛЬНА РОЛЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В ДОХОДАХ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Податкові повноваження надають можливість органам місцевої влади наповнювати місцеві бюджети, стимулювати підприємницьку активність жителів та юридичних осіб адміністративно-територіальної одиниці, сприяти розвитку місцевого господарства та ефективному використанню природних ресурсів місцевого значення тощо.

Важливим показником фінансової незалежності територіальних одиниць є показник питомої ваги місцевих податків і зборів в структурі податкових надходжень та в доходах місцевих бюджетів, який демонструє обсяг податкових повноважень органів місцевого самоврядування на сучасному етапі.

Статтею 10 Податкового кодексу України встановлено перелік місцевих податків та зборів, виходячи з якого, кожна сільська, селищна чи міська рада приймає рішення щодо встановлення на своїй території тих чи інших місцевих податків та зборів.

До місцевих податків належать: податок на майно (який складається із плати за землю, податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки та транспортного податку); єдиний податок. До місцевих зборів належать: збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір. Місцеві ради обов'язково встановлюють єдиний податок та податок на майно (в частині транспортного податку та плати за землю) [1].

За даними рис. 1 можна зробити висновок, що питома вага місцевих податків та зборів впродовж останні п'ять років має стабільну тенденцію до зростання.

Як видно з рис. 1, у 2015 р. порівняно з 2011 р. показник питомої ваги місцевих податків і зборів збільшилася майже на 9 в. п., або в 3,6 рази, тоді як до введення в дію Податкового кодексу частка місцевих податків і зборів у структурі доходів місцевих бюджетів України становила біля 1%.

Внесення змін у податкове законодавство з 2015 р. сприяло ще більш швидкому зростанню частки місцевих податків та зборів у структурі податкових надходжень місцевих бюджетів, коли вона в 2016 році досягла максимального за весь період значення – 24,8%. І хоча в наступні роки цей показник дещо зменшився, однак в абсолютному розмірі сума надходжень від місцевих податків і зборів зросла з 42,3 млрд. грн. у 2016 р. до 61,0 млрд. грн., тобто більше ніж на 44%.

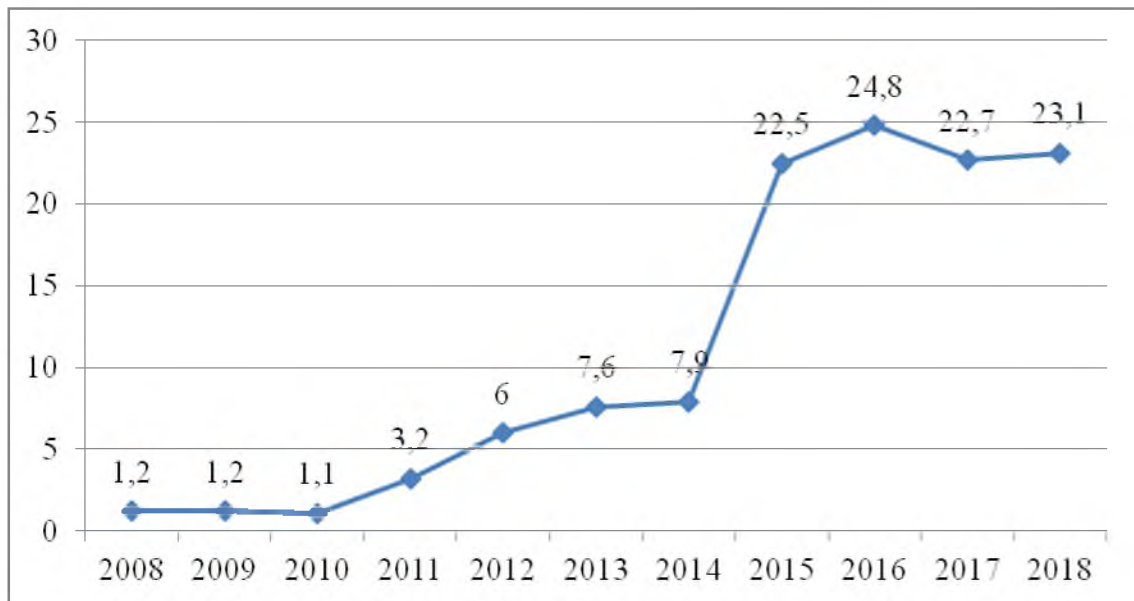

Рис. 1. Динаміка надходжень місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів України (без врахування трансфертів), %*
* Складено автором на основі [2; 3]

Можна зробити висновок про те, що внесені зміни до податкового та бюджетного законодавства стимулювали зацікавленість органів місцевого самоврядування щодо запровадження та мобілізації надходжень від місцевих податків і зборів, що чітко відслідковується у динаміці зростання їхнього обсягу та питомої ваги в структурі власних доходів місцевих бюджетів України (без урахування трансфертів).

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010. №2755- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Структура місцевих податків і зборів. URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library>
3. Звіти про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2014-2017 рр. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>